

Oponentní posudek disertační práce

Název: Analýza klíčových faktorů a aktérů ovlivňujících úspěšný transfer technologií (TT) univerzit v ČR a nové přístupy pro účinné uplatnění národních výzkumných a inovačních strategií

Autor: Mgr. Karolína Řípková

Institute: Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních studií

Školitel: prof. PhDr. František Ochrana, DrSc.

Disertační práce Mgr. Karolíny Řípkové náleží mezi aktuální práce, které se zabývají zajímavou a potřebnou tématikou transferu technologií vysokých škol v ČR v kontextu implementace národních výzkumných a inovačních strategií. Právě transfer technologií je významným fenoménem pro zvýšení role univerzit v tomto procesu a zásadní posílení konkurenceschopnosti české ekonomiky v globální konkurenci. V řadě vládních dokumentů (např. Programové prohlášení vlády, Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015, Národní inovační strategie ČR 2012 – 2020, materiály NERV, Národní program reform, Strategie konkurenceschopnosti ČR 2012 – 2020 atd.) je považován stav transferu technologií za neuspokojivý a jsou navrhovány systémová opatření, která mají výrazně přispět ke zkvalitnění tohoto procesu, ke zvýšení jeho efektivnosti, komplexnosti a cílenosti. V tomto kontextu analýza faktorů a aktérů ovlivňujících úspěšný transfer technologií VŠ by mohla výrazně přispět k naplnění příslušné funkce univerzit v předmětné oblasti.

Úvodem konstatuji, že práce má interdisciplinární charakter, což jistě kladlo značné nároky na znalostní bázi autorky ve více vědních oblastech i na metodologické a metodické uchopení sledované tematiky. Disertace obsahuje a syntetizuje celou řadu dílčích poznatků, průběžně reaguje na autory zastupující relevantní společenské, sociologické, ekonomické, veřejnosprávní a právní aspekty zkoumané problematiky či interpretace různých přístupů k dané problematice. Na základě primárního výzkumu, tj. participaci autorky na realizované analýze a hodnocení předmětné oblasti v rámci mezinárodního výzkumného týmu a současně s přihlédnutím a využitím výsledků sekundárního výzkumu, přináší nové myšlenky, návrhy a doporučení. Přes celkové pozitivní ocenění výsledků disertace mám k práci i některé dílčí připomínky a také otázky, které uvádím dále v textu.

Disertace je rozdělena do deseti částí, včetně Úvodu, Závěru a Příloh. Práce zahrnuje teoretické, metodologické, analytické i aplikační kapitoly. Disertace rovněž obsahuje použitou literaturu, seznam zkratk, grafů, obrázků, tabulek, a přílohy, tj. v zásadě všechny standardní prvky, jež jsou obvykle součástí disertace.

K jednotlivým částem práce. V Úvodu autorka uvádí čtenáře do zvolené tematiky disertace a současně osvětluje kontext disertace, která vznikla v návaznosti na grant 7. rámcového programu. Disertantka v této souvislosti koncipuje hypotézu práce, která prioritizuje kontextové/sekundární (tzv. „měkké“) indikátory jako vhodnější ukazatel dlouhodobé efektivity fungování transferu technologií oproti aktuálně sledovaným indikátorům prezentovaných veřejnými politikami podpory VaVaI v ČR. Hypotézu je možné akceptovat z hlediska předmětu a objektu zkoumání, není však zcela jasné proč autorka v Úvodu autonomně řeší hypotézu, zatímco cíle práce a výzkumné otázky jsou formulovány až ve čtvrté kapitole. (Na začátku textu kapitoly se vyskytuje překlep týkající se termínu vstupu ČR do EU.)

Druhá kapitola disertace vymezuje předmět zkoumání, který spočívá v analýze interakci a aktivit vedoucích k úspěšnému transferu technologií mezi klíčovými aktéry národního inovačního systému, jehož hlavní aspekty jsou postaveny na propojení základních atributů konkurenceschopnosti země založené na znalostech, jak jsou definovány tzv. znalostním trojúhelníkem. Autorka se zde správně odvolává na celou řadu dokumentů EU i ČR, které se dotýkají zkoumané problematiky.

Třetí kapitola se věnuje přehledu současného stavu zkoumání. V tomto smyslu analyzuje institucionální programové prostředí, osvětluje teoretické konceptuální rámce a definuje nedostatečně řešené problémy vztahující se k předmětné oblasti. Kapitola se z hlediska své skladebnosti jeví jako ne příliš „šťastně“ uspořádaná. Na str. 15 až 20 je dokumentována první část přehledu zkoumání a pak opětovně na str. 27 - 33, což působí poněkud fragmentovaně. Nicméně stručný historický exkurs vývoje dané problematiky, jak z aspektu odborného (včetně prezentace relevantních autorů), tak institucionálního, je možné považovat za potřebný a odpovídající sledované tematice. Za cennou část kapitoly pokládám také bod 3.4, ve kterém jsou identifikovány doposud nedořešené, nicméně důležité otázky spjaté s transferem technologií.

Čtvrtá kapitola vymezuje cíle disertační práce a výzkumné otázky. Cíle a výzkumné otázky se jeví jako logicky formulované, odpovídající vymezenému předmětu zkoumání (i když jejich počet je možná přexponovaný). Jde o dva hlavní cíle a sedm operačních cílů. První hlavní cíl je zaměřen na zhodnocení aktérů transferu technologií cestou malých a středních podniků v kontextu využití nástrojů strukturálních fondů v rámci inovační národní struktury. Druhý hlavní cíl je orientován na ocenění vhodnosti monitoringu výstupů národních veřejných politik sledujících podporu inovací v malých a středních podnicích. Operační cíle pak konkretizují postup naplňování hlavních cílů. Přestože cíle a jejich strukturu považuji za adekvátní, nelze přehlédnout jejich ambicióznost. Vzhledem ke skutečnosti, že autorka využívá výsledky výzkumu, na kterém se podílela, jeví se jako splnitelné. V kapitole jsou dále formulovány výzkumné otázky (celkem 6), které jsou kompatibilní se stanovenými cíli. Nicméně cíle disertace a výzkumné otázky se jeví jakoby „odtrženy“ od hypotézy uvedené v Úvodu (viz poznámka výše).

Pátá kapitola se soustřeďuje na objasnění jak obecně metodologických přístupů, tak použití konkrétních metod vědeckého zkoumání. Současně komentuje formální omezení provedeného výzkumného šetření. Domnívám se, že uvedené disponibilní metody zkoumání, tj. analytické metody, empirická šetření (dotazníky, strukturované rozhovory), studie (případové a přehledové) atd. představují standardní metody využitelné ve výzkumných projektech tohoto typu. Proto autorkou prezentované metody zkoumání považuji za adekvátní. Použití v disertaci uvedených metod odpovídá předmětu zkoumání a vytváří základ pro dosažení příslušných výsledků práce.

Šestá kapitola prezentuje výsledky výzkumné studie USEandDIFFUSE z hlediska teoretických a praktických východisek výzkumu, metodologie a metod výzkumu, sběru a hodnocení dat, dosažených výstupů a diskuzi s relevantními závěry. Na str. 54 – 55 jsou uvedeny příslušné indikátory, které je možné považovat za relevantní. Nicméně jaký je názor autorky na ukazatel počtu agentur podporujících výzkum?

Sedmá kapitola se zabývá studií inovačního chování českých akademických pracovišť z pohledu specifičnosti českého inovačního prostředí. V tomto smyslu jsou vybrány tři typy modelových řešení dokumentovaných ve třech případových studiích. Ke str. 96 mám dotaz, proč není zmíněno Jihomoravské inovační centrum? Do které kategorie náleží, do regionálních institucí? Jaká je jeho role? A co vouchery pro inovace. Obdobnou připomínku mám ke str. 98, proč absentuje TAČR a GAČR?

Osmá kapitola analyzuje národní politiku podpory výzkumu, vývoje a inovací z aspektu používaných nástrojů a monitorovacích indikátorů. Současně komparuje výstupy studie USEandDIFFUSE s metrikami české provenience. Následně pak prezentuje návrhy pro implementaci politik na podporu výzkumu a inovací v ČR. Jde o velmi cennou část disertace se značnou přidanou hodnotou.

Devátá kapitola shrnuje dosažené výsledky a praktická doporučení pro ČR v předmětné oblasti zkoumání a dokumentuje přínosy disertační práce. Tato část práce tak akcentuje splnění cílů a ověření výzkumných otázek.

Desátá část práce obsahuje přílohovou součást disertace. Uváděné bohaté přílohy kompletují práci a představují cenný a sofistikovaný materiál.

Domnívám se, že práce přináší řadu nových poznatků v oblasti transferu technologií univerzit v ČR. Stanoviska a doporučení autorky jsou argumentačně podloženy, jak odpovídajícím analytickým, statistickým a komparačním přístupem, tak i syntézou dosažených poznatků a konkrétními implikacemi. Proto předloženou disertační práci považuji za aktuální a potřebnou, jak z hlediska výzkumu a vývoje vědní disciplíny, tak i z aspektu praxe v předmětné oblasti. Jsem toho názoru, že vytýčený cíl práce byl splněn, použité metody zkoumání považuji za vhodné, strukturace práce je odpovídající, dosažené výsledky, včetně vlastního přínosu disertantky jsou nesporné. Výše uvedené připomínky mají dílčí charakter a nesnižují vědeckou

hodnotu práce. Práce je plně využitelná také v pedagogickém procesu na UK v Praze a na dalších VŠ. Formální úprava disertační práce a jazyková úroveň je odpovídající.

V rámci vědecké diskuse, navrhuji položit Mgr. Řípkové následující otázky:

1. Je velice záslužné, že disertace vznikla v rámci mezinárodního výzkumu, na kterém autorka významně participovala. V rámci obhajoby by měla specifikovat svůj konkrétní podíl na jeho celkových výstupech.
2. Autorka na základě výzkumu navrhuje nové indikátory pro sledovanou oblast, nakolik se tyto indikátory uplatňují v nastavení příslušných OP v novém programovém období?

Závěr:

Na základě výše uvedeného hodnocení disertační práce ji považuji za teoreticky přínosnou a prakticky využitelnou. Konstatuji, že studentka prokázala tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu a práce splňuje požadavky standardně kladené na disertační práce v daném oboru. Disertaci **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí, a po úspěšné obhajobě navrhuji disertantce udělit akademický titul Ph.D.

Brno, 10. 6. 2014

doc. PhDr. Jan Šelešovský, CSc.
Katedra veřejné ekonomie
Ekonomicko-správní fakulty
Masarykovy univerzity
Lipová 41a
602 00 Brno
+420 549 495 685
jansel@econ.muni.cz

